

Sociaal Veiligheidsplan Mezzo Scholen

2025-2026

1.0 Visie op sociale veiligheid.....	4
Sociale veiligheid als fundament voor goed onderwijs.....	4
Van visie naar praktijk	5
2.0 Schoolbrede afspraken over sociale veiligheid	5
Gedragscode personeel	6
Schoolregels sociale veiligheid.....	6
Meldstructuur bij sociale onveiligheid	6
Vertrouwenspersonen en bereikbaarheid	7
Coördinator sociale veiligheid.....	8
Pestpreventiecoördinator.....	8
3.0 Monitoring en toezicht	8
Jaarlijkse monitoring met erkend instrument.....	8
Verwerking en gebruik van de data	8
Signalering door personeel en leerlingen	9
Incidentregistratie en opvolging.....	9
Toezicht op fysieke veiligheid	9
Reflectie en borging in kwaliteitscyclus	9
Afstemming in het team	9
4.0 Preventie.....	10
Pedagogische structuur in de klas.....	10
Schoolbrede preventieve interventies	10
Ondersteuning van het personeel	10
Positief gedrag en het curriculum	10
5.0 Antipestprotocol	11
5.1 Preventie.....	11
5.2 Vijfsporenaanpak bij pesten	11
5.3 Signalering en melding	11
5.4 Escalatieladder	12
5.5 Cyberpesten	12
5.6 Herstel en nazorg	12
5.7 Leerlingbetrokkenheid	12
Verklarende woordenlijst	13
Juridische en beleidsmatige verwijzingen	13
Bronnen	14
i. Wat wordt verstaan onder pesten?.....	15

ii.	Handvatten voor een gesprek	16
iii.	Adviezen voor ouders bij pesten	18
iv.	De escalatieladder bij pesten	19
	Stap 1 — Gesprekken met betrokken leerlingen door mentor, met afspraken (informele ordemaatregel)	19
	Stap 2 — Proefperiode 1 (2–6 weken monitoren)	19
	Stap 3 — Nieuwe gesprekken met ouders en leerlingen, eventueel maatregelen.	20
	Stap 4 — Proefperiode 2 (2–6 weken monitoren)	20
	Stap 5 — Interne maatregel: Uitsluiting van lessen (interne time-out).....	20
	Stap 6 — Formele maatregel: Externe schorsing	21
	Stap 7 — Schorsing met voornemen tot verwijdering & Verwijdering	21

1.0 Visie op sociale veiligheid

Sociale veiligheid als fundament voor goed onderwijs

Sociale veiligheid is een essentiële voorwaarde voor goed onderwijs en persoonlijke groei. Wij werken aan een schoolklimaat waarin iedereen zich welkom, gerespecteerd en vrij kan voelen om zichzelf te zijn – offline én online. We streven naar een cultuur die inclusief en respectvol is. Onze scholen zijn oefenplaatsen voor verantwoordelijkheid, waarin leerlingen leren omgaan met zichzelf, anderen en de complexiteit van de samenleving.

Kernwaarden

Ons veiligheidsbeleid wortelt, net als ons burgerschapsbeleid, in vijf kernwaarden die richting geven aan het dagelijks handelen binnen onze scholen:

- **Vrijheid** – Iedereen heeft het recht om zichzelf te zijn binnen de kaders van de wet. Leerlingen en medewerkers worden gestimuleerd om hun mening te uiten, hun identiteit te beleven en overtuigingen te delen – met respect voor anderen.
- **Gelijk(waardig)heid** – Ieder mens is van gelijke waarde, ongeacht achtergrond, overtuiging, oriëntatie of mogelijkheden. Er is geen ruimte voor uitsluiting of discriminatie.
- **Solidariteit** – We dragen samen verantwoordelijkheid voor een veilig en ondersteunend leerklimaat. We helpen elkaar en grijpen in bij signalen van onveiligheid.
- **Verdraagzaamheid** – Verschillen worden gewaardeerd als kracht van een democratische samenleving. We leren samenleven met fundamentele verschillen van inzicht.
- **Verantwoordelijkheid** – Iedereen draagt actief bij aan sociale veiligheid. Eigenaarschap van gedrag wordt bevorderd bij zowel leerlingen als medewerkers.

Deze waarden vormen de standaard in onze omgang en zijn zichtbaar in gedrag, afspraken en het pedagogisch handelen in alle lagen van de organisatie.

Onze pedagogische opdracht

Alle medewerkers hebben een rol in de morele en sociale ontwikkeling. We geloven dat fouten maken bij leren hoort, verschillen bespreekbaar zijn en conflicten kansen bieden tot groei. Onze medewerkers zijn rolmodellen in de omgang, daarom investeren we in professionele ontwikkeling op het gebied van communicatieve vaardigheden, inclusieve pedagogiek en sociaal-emotionele begeleiding.

Onze maatschappelijke opdracht

Onze opdracht gaat verder dan het overdragen van kennis; wij bereiden leerlingen voor op een actieve, verantwoordelijke rol in een diverse samenleving. Dit betekent dat wij onze leerlingen leren:

- wat het betekent om in een democratie te leven en daaraan te willen bijdragen;
- moreel bewust en zelfbewust te zijn, met respect voor anderen;
- verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf, hun omgeving en de samenleving;
- in staat zijn samen te werken, ook bij verschil van mening;
- kritisch en verantwoord omgaan met (digitale) media;

- bijdragen aan sociale samenhang en bereid zijn zich in te zetten voor het welzijn van anderen.

Van visie naar praktijk

Betrokkenheid

Betrokkenheid realiseren wij door:

- leerlingen actief te betrekken bij de organisatie van activiteiten die leerlingen aangaan, zoals kerstacties, schoolfeesten, sportdagen en de Laatste-School-Dag-activiteiten.
- leerlingen actief te laten oefenen met inspraak in de (mentor)lessen, leerlingarena's, leerlingenraad en MR;
- maatschappelijke betrokkenheid en actuele thema's een plek te geven in het curriculum;
- groepsvorming en inclusie te verankeren in het pedagogisch handelen van mentoren en docenten;
- ouder(s)/verzorger(s) en externe partners te betrekken bij het pedagogisch klimaat en veiligheidsbeleid.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Sociale veiligheid is een verantwoordelijkheid van iedereen:

- We bevorderen het meedenken van **leerlingen** via de leerlingenraden, leerlingarena's en medezeggenschapsraad;
- **Ouders** worden betrokken via ouderavonden, driehoeksgesprekken, oudercommissie(s) en medezeggenschapsraad;
- **Personeel** reflecteert en leert tijdens studiedagen, in team- en vakgroepoverleggen en in professionele leergemeenschappen (PLG's) op pedagogiek en veiligheid;
- daarbij betrekken we **externe partners** zoals samenwerkingsverband, jeugdhulp, leerplicht, GGD.

2.0 Schoolbrede afspraken over sociale veiligheid

Sociale veiligheid ontstaat waar gedrag afgestemd is op gedeelde waarden en heldere verwachtingen. Daarom beschrijven we hier duidelijke, herkenbare afspraken die gelden voor alle betrokkenen binnen de school: leerlingen, medewerkers, ouders en bezoekers.

In dit sociaal veiligheidsplan zijn gedragsregels, meldstructuren en ondersteuningssystemen expliciet uitgewerkt, zodat sociale veiligheid geen abstract begrip is, maar dagelijks voelbaar en zichtbaar wordt gemaakt.

Gedragcode personeel

Van alle medewerkers binnen Mezzo Scholen wordt verwacht dat zij het goede voorbeeld geven en handelen in lijn met onze pedagogische visie zoals beschreven in het schoolplan¹. Een professionele basishouding is cruciaal in het waarborgen van een veilig en ondersteunend schoolklimaat. Op basis van het Sociaal Veiligheidsplan Metameer en het omgangsprotocol Elzendaal is onderstaande gedragscode opgesteld:

- Wij communiceren respectvol, helder en professioneel;
- Wij zijn aanspreekbaar op ons gedrag;
- Wij geven het goede voorbeeld, ook op sociale media, in taalgebruik en houding;
- Wij waarborgen de privacy en vertrouwelijkheid;
- Wij onderhouden betrokken, professionele relaties, met leerlingen;
- Wij grijpen in bij signalen van uitsluiting, pesten of grensoverschrijdend gedrag;
- Wij reflecteren op onszelf en nemen deel aan professionele ontwikkeling en teamgesprekken over pedagogisch handelen.

Deze gedragscode wordt besproken met het personeel en is leidend voor professioneel handelen in onze scholen.

Schoolregels sociale veiligheid

In aanvulling op de professionele gedragscode hanteren wij een aantal schoolbrede gedragsverwachtingen; deze verwachtingen gelden voor iedereen

- Iedereen wordt met respect behandeld, ongeacht achtergrond, opvatting, uiterlijk of overtuiging.
- We lossen conflicten op via dialoog en luisteren actief naar elkaars verhaal.
- Online en offline gelden dezelfde omgangsnormen.
- Iedereen draagt verantwoordelijkheid voor het groepsklimaat in klas, aula, gangen en online omgevingen.

Deze regels worden aan het begin van elk schooljaar besproken in de klas.

Meldstructuur bij sociale onveiligheid

Het is van belang dat leerlingen, ouders en medewerkers veilig en laagdrempelig melding kunnen maken van ervaren of waargenomen onveiligheid. De meldstructuur zoals beschreven in het Sociaal Veiligheidsbeleidsplan Metameer is hierbij aangehouden.

Escalatielijm meldingen sociale veiligheid:

1. Mentor of vakdocent
2. Vertrouwenspersoon of antipestcoördinator
3. Ondersteuningscoördinator en coördinator sociale veiligheid
4. Schoolleiding
5. Externe instanties: klachtencommissie, vertrouwensinspecteur, Veilig Thuis

¹ Het schoolplan betreft momenteel in werkelijk nog 2 schoolplannen: Het schoolplan van voormalig Elzendaalcollege Boxmeer en Gennep en het schoolplan van voormalig Metameer Jenaplan en Stevensbeek.

In de schoolgids staat nadere informatie over de klachtenregeling en bereikbaarheid van externe instanties. In alle gevallen geldt: meldingen worden zorgvuldig behandeld en opgevolgd.

Vertrouwenspersonen en bereikbaarheid

Binnen Mezzo Scholen zijn vertrouwenspersonen aangesteld als onafhankelijk en laagdrempelig aanspreekpunt bij zorgen of klachten over sociale veiligheid of integriteitskwesaties.

Vertrouwenspersoon voor leerlingen en ouders

Leerlingen en ouders kunnen terecht bij een interne vertrouwenspersoon wanneer sprake is van situaties waarin sociale veiligheid of persoonlijke integriteit in het geding is, zoals:

- ongewenste omgangsvormen;
- intimidatie of machtsmisbruik;
- discriminatie of uitsluiting;
- (seksueel) grensoverschrijdend gedrag;
- andere situaties waarin een leerling of ouder behoefte heeft aan een vertrouwelijk gesprek.

De vertrouwenspersoon:

- biedt eerste opvang en een luisterend oor;
- helpt bij het verhelderen van de situatie;
- ondersteunt bij het maken van keuzes in vervolgstappen;
- kan begeleiden bij gesprekken;
- verwijst indien nodig door naar interne of externe ondersteuning;
- bewaakt vertrouwelijkheid binnen de wettelijke kaders.

De vertrouwenspersoon behandelt geen klachten en neemt geen besluiten, maar ondersteunt bij het zorgvuldig vinden van de juiste route binnen of buiten de schoolorganisatie.

Voor signalen of meldingen specifiek rondom pestgedrag geldt dat de pestpreventiecoördinator het eerste aanspreekpunt is. De vertrouwenspersoon kan aanvullend worden benaderd wanneer behoefte is aan onafhankelijke ondersteuning.

Externe vertrouwenspersoon

Naast de interne vertrouwenspersonen is een externe vertrouwenspersoon beschikbaar via OMO bestuursbureau. Deze kan worden benaderd wanneer:

- maximale onafhankelijkheid gewenst is;
- de situatie als complex of gevoelig wordt ervaren;
- betrokkenheid van schoolfunctionarissen als belemmerend wordt ervaren.

De contactgegevens van de interne en externe vertrouwenspersonen worden jaarlijks geactualiseerd en gepubliceerd in de schoolgids en op de website.

Vertrouwenspersoon voor medewerkers

Medewerkers kunnen eveneens gebruikmaken van een interne en externe vertrouwenspersoon. De nadere uitwerking van taken, positie, opleiding en rapportage is vastgelegd in het Mezzo personeelsbeleidsplan.

Coördinator sociale veiligheid

De coördinator sociale veiligheid is eindverantwoordelijk voor het sociaal veiligheidsbeleidsplan en initieert veiligheidsoverleg op locatie. Ook neemt de coördinator deel aan het jaarlijkse integraal overleg sociale veiligheid met de directie, adviseur onderwijskwaliteit en andere betrokkenen.

Pestpreventiecoördinator

De Wet Veiligheid op School vereist een aanspreekpunt pesten. Iedere vestiging benoemt expliciet een **pestpreventiecoördinator** voor de borging van het antipestbeleid.

Taken van de pestpreventiecoördinator

- Ondersteunen van mentoren en docenten bij signalen van pestgedrag.
- Bewaken van de registratie, opvolging en evaluatie van pestincidenten.
- Coördineren van preventieve acties zoals voorlichting en klasseninterventies.
- Aanspreekpunt voor ouders en leerlingen m.b.t. pestgedrag.

Deze functie wordt in overleg met de schoolleiding opgenomen in de taakverdeling binnen het ondersteuningsteam en expliciet benoemd in de schoolgids op de website.

3.0 Monitoring en toezicht

Sociale veiligheid is geen statisch gegeven maar een voortdurend aandachtspunt. Door structureel te monitoren wat leerlingen ervaren, wat medewerkers signaleren, en welke incidenten zich voordoen, kunnen wij gericht werken aan verbetering van het schoolklimaat.

Jaarlijkse monitoring met erkend instrument

Mezzo Scholen gebruikt het **tevredenheidsonderzoek van Kwaliteitscholen**, een door de Inspectie erkend instrument, om de sociale veiligheid op school te meten. Dit onderzoek peilt onder andere:

- het ervaren welbevinden;
- het gevoel van veiligheid;
- signalen van grensoverschrijdend gedrag.

De vragenlijst wordt jaarlijks bijgesteld obv de vragen van de vestigingen.

Verwerking en gebruik van de data

- De resultaten worden besproken in het team en met de medezeggenschapsraad.
- Uitkomsten vormen de basis voor actieplannen op school-, klas- en teamniveau.
- Bevindingen worden gedeeld met de inspectie.

Signalering door personeel en leerlingen

Naast kwantitatieve metingen vertrouwen wij op de dagelijkse observaties van medewerkers, leerlinggesprekken en oudercontacten. Mentoren en vakdocenten spelen hierin een centrale rol. Structurele momenten voor signalering zijn:

- mentorlessen en leerlingarena's
- leerlingbesprekingen;
- rapport- en ontwikkelgesprekken;
- overleggen in het ondersteuningsteam.

Incidentregistratie en opvolging

Incidenten worden geregistreerd in het leerlingvolgsysteem of via een apart meldformulier. Er is een duidelijke meldstructuur (zie hoofdstuk 'schoolbrede afspraken'). **Voor elk incident geldt:**

- Er wordt een verslag gemaakt (bij voorkeur in een standaardformat).
- Het incident wordt geëvalueerd binnen het team of ondersteuningsstructuur.
- Herstelgesprekken en nazorg worden vastgelegd.

Actiepunt: Er is behoefte aan een uniforme format voor de rapportage en evaluatie van incidenten, inclusief reflectie op het pedagogisch handelen.

Toezicht op fysieke veiligheid

Fysieke plekken waar risico's ontstaan (gangen, toiletten, fietsenstallingen, aula's) worden actief gemonitord. **Afspraken:**

- Tijdens leswissels houden medewerkers zicht op de gangen.
- Pauzes worden gedekt door aanwezigheid van surveillanten.
- Leerlingen worden geïnstrueerd over gedrag in gedeelde ruimten.
- Technische maatregelen (zoals verlichting, zichtlijnen en cameratoezicht) ondersteunen de sociale controle.

Reflectie en borging in kwaliteitscyclus

De inzichten uit monitoring en incidentregistratie worden structureel ingebed in de kwaliteitscyclus van de school:

- Jaarlijks wordt een factsheet sociale veiligheid op locatieniveau opgesteld;
- Jaarlijkse bespreking in de directie, met afzonderlijke locatieleiding, en opvallende zaken in de onderwijsteams;
- Aandachtspunten worden opgenomen in schooljaarplan en ondersteuningsplan;
- Reflectie op het effect van genomen maatregelen.

Afstemming in het team

Het pedagogisch handelen wordt niet aan het toeval overgelaten, maar is onderwerp van structurele teamafstemming:

Oog voor professionaliteit én eigenheid

We erkennen dat elke medewerker eigen stijlkenmerken meebrengt. Binnen die ruimte streven we naar:

- een gedeeld kader van normen en waarden;
- professionele reflectie op handelen (in de dialoog, bijvoorbeeld via intervisie of arena's);
- aandacht voor impliciete aannames en vooroordelen die het pedagogisch handelen beïnvloeden.

4.0 Preventie

We willen gedrag niet alleen begrenzen als het misgaat, maar vooral positief beïnvloeden vóór er problemen ontstaan.

Pedagogische structuur in de klas

We sturen op positief groepsgedrag, actieve inclusie en het bespreekbaar maken van verschillen. Mentoren besteden aandacht aan groepsvorming. Ook worden leerlingen gestimuleerd om elkaar aan te spreken op gewenst gedrag.

We maken hierbij gebruik van het mentoraat en het burgerschapsprogramma. De klimaatschaal, klassenobservatie-instrumenten, leerlinggesprekken en input van ouders dragen bij aan het volgen van het groepsklimaat.

Schoolbrede preventieve interventies

- **Thematische activiteiten:** rond thema's als respect, mediawijsheid, seksuele vorming en burgerschap.
- **Schoolregels** worden besproken en versterkt via posters, klassenbesprekingen en oudercommunicatie.
- **Leerlingbetrokkenheid:** Leerlingen oefenen actief met verantwoordelijkheid via leerlingarena's, de leerlingenraad en projectmatige werkvormen.

Ondersteuning van het personeel

- Docenten en ondersteunend personeel worden structureel geschoold in gespreksvaardigheden, conflictbemiddeling en signaleren van onveiligheid.
- Goede voorbeelden worden actief gedeeld in teamvergaderingen en via de PLG's (Professionele Leergemeenschappen).
- Nieuwe medewerkers krijgen in hun onboarding (HR / AOS) aandacht voor sociale veiligheid en de pedagogische uitgangspunten van de school.

Positief gedrag en het curriculum

Het bevorderen van positief gedrag en het voorkomen van onveilig gedrag is geen losgezongen zaak van pedagogisch en/of didactisch handelen, maar vindt ook plaats binnen het onderwijsaanbod (curriculum). Binnen verschillende leergebieden en mentormomenten wordt structureel aandacht besteed aan sociale veiligheid, burgerschap en morele ontwikkeling.

Wat we al doen:

- In veel lessen is aandacht voor thema's als inclusie, diversiteit, gelijkwaardigheid en sociale verantwoordelijkheid.

- Mentoren bespreken groepsdynamiek, samenwerken, (online) communicatie en omgaan met conflicten.
- Herstelgericht denken komt terug in reflectie-opdrachten en gesprekken bij incidenten.
- In activiteitenweken en projectdagen komen thema's aan bod zoals pesten, discriminatie, seksualiteit en mentale gezondheid.

Wat we nog verder ontwikkelen:

- Een overzicht van bestaande lesinhoud en activiteiten op het gebied van sociale veiligheid, gekoppeld aan de Mezzo-brede bouwstenen uit het plan basisvaardigheden.
- Een doorlopende leerlijn seksuele en relationele vorming.
- Structurele aandacht voor online veiligheid en weerbaarheid.
- Afstemming van het curriculum op de risico's uit monitoring en signalering.

5.0 Antipestprotocol

Binnen Mezzo Scholen hanteren we een antipestprotocol dat preventie, signalering, directe interventie, herstel en sanctionering combineert. Dit protocol is afgestemd op de uitgangspunten van het sociaal veiligheidsplan, de Wet Veiligheid op School en sluit inhoudelijk aan op de eerdere antipestprotocollen van Metameer en Elzendaalcollege.

5.1 Preventie

- Jaarlijkse lessen over (cyber)pesten, omgangsvormen en respectvol gedrag in het mentoraat, inhoudelijk jaarlijkse bijstelling op basis van het integrale overleg (feb/mrt) met ondersteuning en locatieleiding
- Actieve inzet op groepsvorming (o.a. gouden weken) en sociale cohesie dmv mentoractiviteiten
- Afspraken over gewenste omgang worden aan het begin van het schooljaar met alle klassen gemaakt.
- Mentoren bespreken klassikaal het pestprotocol en normaliseren het bespreekbaar maken van onveilig gedrag.

5.2 Vijfsporenaanpak bij pesten²

We hanteren een vijfsporenaanpak die rekening houdt met alle betrokkenen:

1. Algemene verantwoordelijkheid van de school: duidelijk beleid en handelingskader.
2. Ondersteuning van de gepeste leerling: serieus nemen, begeleiding, eventuele externe hulp.
3. Begeleiding van de pester: confronteren, gedragsverandering stimuleren, gerichte ondersteuning.
4. Betrekken van de middengroep: klassengesprekken over groepsdynamiek en rol van omstanders.
5. Steun aan ouders: informatie, samenwerking en indien nodig doorverwijzing.

5.3 Signalering en melding

- Leerlingen kunnen terecht bij mentor, antipestcoördinator of vertrouwenspersoon (zie ook: **Escalatielijm meldingen sociale veiligheid**)
- Teamleden worden geschoold in signaleren van signalen van pesten.

² Een overzicht van waar aan gedacht moet worden bij pesten, is te vinden in de bijlage.

- Incidenten worden geregistreerd, opgevolgd en geëvalueerd binnen de ondersteuningsstructuur.

5.4 Escalatieladder

Als het pestgedrag aanhoudt, wordt de volgende escalatieladder gevolgd:

1. Gesprekken met betrokken leerlingen door mentor, met afspraken.
2. Proefperiode 1 (2–6 weken monitoring).
3. Nieuwe gesprekken met ouders en leerlingen, eventueel maatregelen.
4. Proefperiode 2.
5. Uitsluiting van lessen met verplichte begeleiding.
6. Schorsing.
7. Schorsing met voornemen tot verwijdering.

5.5 Cyberpesten

- Cyberpesten vraagt om specifieke aandacht. Signalen worden serieus genomen en opgevolgd via:
 - Bewaren van bewijs (screenshots, berichten).
 - Bespreken met mentor/vertrouwenspersoon.
 - Standaard stappenplan (zie bijlage): luisteren, analyseren, aanpak kiezen, actie ondernemen.
 - Daders worden op dezelfde wijze aangesproken als bij fysiek pesten.

5.6 Herstel en nazorg

- Herstelgesprekken onder begeleiding van mentor of pedagogisch ondersteuner.
- Eventuele doorverwijzing naar sociale vaardigheidstraining of hulpverlening.
- Monitoring van het groepsklimaat in de nasleep van incidenten.

5.7 Leerlingbetrokkenheid

Leerlingen dragen actief bij aan het antipestbeleid via:

- Deelname aan leerlingarena's en leerlingenraad.
- Mede-opstellen en bespreken van gedragsregels.
- Reflectie op pestgedrag en herstelafspraken.
- Actieve rol in introductie van nieuwe leerlingen.

Deze integrale aanpak zorgt ervoor dat sociale veiligheid geen losstaand thema is, maar verankerd zit in het dagelijks pedagogisch en organisatorisch handelen op onze scholen.

Bijlage 1: Verklarende woordenlijst, juridische verwijzingen en bronnen

Verklarende woordenlijst

Sociale veiligheid - De mate waarin leerlingen, medewerkers en ouders zich veilig voelen op school, vrij van pesten, discriminatie, uitsluiting en ander grensoverschrijdend gedrag – zowel fysiek, sociaal als digitaal.

Pedagogisch klimaat - De sfeer en structuur waarin leerlingen zich kunnen ontwikkelen, waarbij waarden als respect, verantwoordelijkheid en vertrouwen centraal staan.

Coördinator sociale veiligheid - Functionaris die verantwoordelijk is voor het toezicht op en de borging van het sociale veiligheidsbeleid binnen de school.

Anti-pestcoördinator - Specifieke contactpersoon binnen de schoolorganisatie die zich richt op de preventie, signalering en aanpak van pesten.

Vertrouwenspersoon - Persoon binnen de school tot wie leerlingen en medewerkers zich kunnen wenden bij klachten of zorgen over sociale veiligheid of integriteitsschendingen.

Herstelgericht handelen - Een aanpak waarin conflicten of schade op een constructieve manier worden besproken en hersteld, met ruimte voor dialoog en herstel van relaties.

Leerlingarena - Een gestructureerde vorm van leerlingparticipatie waarin leerlingen onder begeleiding met elkaar, met personeel of met ouders in gesprek gaan over thema's als veiligheid en burgerschap.

Professionele Leergemeenschappen (PLG's) - Teams van collega's die gezamenlijk reflecteren op hun pedagogisch-didactisch handelen en professionalisering op het gebied van o.a. sociale veiligheid.

Incidentregistratie - Het systematisch vastleggen van (ernstige) voorvallen die sociale veiligheid kunnen aantasten.

Mentoraat - Begeleidingsstructuur waarbij een mentor verantwoordelijk is voor het welbevinden, de sociale ontwikkeling en de begeleiding van een leerling of groep.

Juridische en beleidsmatige verwijzingen

- Wet op het voortgezet onderwijs (WVO 2020)– Bepaalt dat scholen zorgdragen voor een sociaal veilige leeromgeving.
- Inspectiekader 2021 (Onderwijsinspectie)– Indicator 2.3 en 2.4 beschrijven verantwoordelijkheden m.b.t. sociale veiligheid.
- Arbowet– Verplicht schoolbesturen tot het waarborgen van een veilige (werk)omgeving, inclusief sociale veiligheid.

- AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) – Beschermt persoonsgegevens bij registratie en opvolging van incidenten.
- Klachtenregeling OMO / Schoolgids / Leerlingenstatuut Mezzo – Regels en procedures m.b.t. melden van onveiligheid of pesten.

Bronnen

Leerlingenstatuut Mezzo 2024–2026: bevat uitgangspunten m.b.t. veiligheid, aanspreekbaarheid, privacy, en het recht om jezelf te zijn

Omgangsprotocol Elzendaalcollege: biedt expliciete gedragsverwachtingen zoals “we laten elkaar in waarde” en “pesten wordt niet getolereerd”

Sociaal-veiligheidsplan Metameer: benoemt expliciet gedragsregels, inclusief digitale veiligheid en sociale mediagebruik

Kwaliteitskaart burgerschap Mezzo Scholen: onderstreept waarden als respect, inspraak, en de rol van de leerling als actieve participant in de gemeenschap

*Vergeleken met **Professionaal statuut Mezzo Scholen***

Gemaakt mbv de tool: [Digitaal Veiligheidsplan](#)

Bijlage 2: Praktische uitwerkingen pestprotocol

i. Wat wordt verstaan onder pesten?

Pesten is **herhaald, opzettelijk schadelijk gedrag**, waarbij sprake is van **ongelijke machtsverhoudingen**. Het kan verschillende vormen aannemen:

1. Verbaal pesten

- Schelden, beledigen, uitlachen.
- Bijnamen geven of opmerkingen maken over uiterlijk, afkomst, geloof of seksuele oriëntatie.
- Dreigen, roddelen of geruchten verspreiden.

2. Fysiek pesten

- Duwen, trekken, schoppen, slaan.
- Haren trekken, krabben, laten struikelen.
- Klemzetten, opsluiten of opwachten.
- Intimidatie met voorwerpen of wapens.

3. Materieel pesten

- Spullen afpakken, beschadigen, vernielen of stelen.
- Afpersen van geld of bezittingen.

4. Sociaal/Relationeel pesten

- Negeren, buitensluiten of doodzwijgen.
- Opzettelijk niet uitnodigen of uitsluiten van groepsopdrachten.
- Andere leerlingen tegen iemand opzetten.

5. Psychologisch pesten

- Intimidatie, manipulatie, ondermijnen van zelfvertrouwen.
- Herhaaldelijk onder druk zetten of emotioneel beschadigen.

6. Digitaal pesten (cyberpesten)

- Beledigende, bedreigende of kwetsende berichten via digitale middelen.
- Verspreiden van ongewenst beeldmateriaal.
- Digitale stalking of anonieme intimidatie.
- Hacken of zich online voordoen als iemand anders.
- Online schending van privacy.

7. Seksueel grensoverschrijdend pesten

- Ongewenste seksuele opmerkingen, toespelingen of aanrakingen.
- Verspreiden van seksueel beeldmateriaal zonder toestemming.

ii. Handvatten voor een gesprek

Met de pester

1. Houd een neutrale, onpartijdige houding

Ga niet de strijd aan en vermijd labels als “pester”.

Spreek vanuit observatie: *“Ik zie dat jij vaak opmerkingen maakt naar Sven en dat anderen lachen, herken je dat?”*

Benoem gedrag, niet het karakter: *“Wat je deed...”* i.p.v. *“Wie jij bent...”*’

2. Luister en onderzoek de motivatie

Vraag door: *“Wat maakt dat je dat zei?”*

Geef ruimte voor het verhaal van de leerling – soms speelt er status, onzekerheid of verveling. Toon begrip voor zijn/haar gevoelens, maar niet voor het gedrag.

3. Benoem duidelijk de grens

Wees concreet: *“Dit soort opmerkingen zorgt ervoor dat Sven zich buitengesloten voelt. Dat kan niet.”*

Koppel het aan de klasafspraken of schoolregels over respect en veiligheid.

4. Spreek vertrouwen en verantwoordelijkheid uit

Laat merken dat je gelooft dat de leerling ander gedrag kan laten zien:

“Ik weet dat anderen tegen jou opkijken. Jij kunt het verschil maken in hoe anderen zich voelen.”

Leg de verantwoordelijkheid terug: *“Wat kun jij doen om dit te veranderen? Wat heb jij nodig om hierin verschil te kunnen maken”.*

5. Werk met herstel en vervolg

Bespreek concreet gedrag voor de komende tijd: geen opmerkingen, anderen uitnodigen om mee te doen, respectvol reageren.

Laat de leerling een actie bedenken om de relatie te herstellen (bijv. empathie laten zien, iemand bewust bij een groepje vragen). *“Ik vind het vervelend dat ik je dit gevoel gegeven heb”.*

Maak afspraken over terugkoppeling en opvolging.’

6. Bewaak veiligheid in het gesprek

Kies een rustige setting, zonder klasgenoten erbij.

Houd het gesprek kort en duidelijk, voorkom dat de leerling zich publiekelijk “afgestraft” voelt.

Combineer duidelijkheid met respect: streng op gedrag, mild naar de persoon.

Belangrijk om te onthouden

- Onpartijdig = niet kiezen voor dader of gepeste, maar wél duidelijk positie innemen tegen het gedrag.
- Het doel is gedragsverandering én herstel van sociale veiligheid, niet alleen straffen.
- Check altijd het vervolg: monitoring in de klas, contact met ouders/mentor, en eventueel een herstelgesprek tussen pester en gepeste.

Met de gepeste leerling

1. Creëer veiligheid en vertrouwen

Kies een rustige plek zonder pottenkijkers.

Begin met erkenning: *“Ik merk dat het niet altijd makkelijk voor je is in de klas, klopt dat?”*.

Laat merken dat je er voor de leerling bent en dat je het serieus neemt.

2. Luister actief en oordeelvrij

Geef de leerling ruimte om zijn verhaal te doen, zonder meteen oplossingen aan te dragen.

Gebruik doorvragen: *“Kun je een voorbeeld noemen?”*, *“Hoe voelde dat voor jou?”*.

Vat samen wat je hoort, zodat de leerling merkt dat je het begrijpt.

3. Erken gevoelens

Zeg expliciet dat het begrijpelijk is dat hij/zij zich rot, onzeker of buitengesloten voelt.

Benadruk dat het niet zijn/haar schuld is dat anderen zich zo gedragen.

4. Herstel gevoel van regie

Vraag wat de leerling zelf zou willen dat er verandert.

Bespreek welke stappen hij/zij zelf kan zetten (bijvoorbeeld steun vragen aan een vriend, aangeven als een grapje kwetsend is).

Geef duidelijke uitleg wat jij (en het team) gaan doen om de situatie te verbeteren.

5. Spreek vertrouwen uit

Benadruk kwaliteiten: *“Ik zie dat jij rustig blijft, dat is sterk.”*

Leg uit dat je gelooft dat de situatie beter kan worden en dat de leerling daarin gesteund wordt.

6. Maak duidelijke vervolgspraken

Leg vast wat jij gaat doen en wanneer je terugkoppelt.

Spreek een check-moment af: *“Zullen we volgende week weer even samen zitten om te kijken hoe het gaat?”*.

Zorg dat de leerling weet bij wie hij/zij terecht kan als er iets gebeurt.

➤ **Belangrijk om te onthouden**

- Geef erkenning en steun, maar maak de leerling niet tot “gepeste-rol”.
- Hou de balans tussen luisteren en perspectief bieden.
- Vertrouwen, voorspelbaarheid en kleine stapjes zijn cruciaal voor herstel.

iii. Adviezen voor ouders bij pesten

Een effectieve aanpak van pesten vraagt om samenwerking tussen school, ouders en leerlingen. Ouders spelen een belangrijke rol in het signaleren, bespreken en voorkomen van pestgedrag. Onderstaande adviezen ondersteunen ouders wanneer hun kind betrokken is bij pesten – als gepeste, als pester of als meeloper.

1. Adviezen voor ouders van een gepeste leerling

- Neem uw kind altijd serieus en luister zonder oordeel.
- Blijf rustig en bespreek samen wat een gewenste eerste stap is.
- Meld het pestgedrag bij de mentor; de school pakt dit volgens de escalatieladder op.
- Help uw kind om gebeurtenissen concreet te maken (bijv. opschrijven, voorbeelden verzamelen).
- Werk samen met school en blijf actief betrokken tijdens het opvolgen van afspraken.
- Stimuleer activiteiten die het zelfvertrouwen vergroten.
- Houd vinger aan de pols en vraag regelmatig hoe het gaat, ook wanneer de situatie lijkt te verbeteren.

2. Adviezen voor ouders van een leerling die pest

- Neem het signaal serieus; elk kind kan pestgedrag vertonen.
- Voer een open gesprek zonder te straffen of te beschuldigen; vraag naar het waarom van het gedrag.
- Bespreek de gevolgen van het gedrag voor de ander en voor de groep.
- Ondersteun de gedragsafspraken die in overleg met school worden gemaakt.
- Stel thuis duidelijke grenzen en afspraken.
- Stimuleer positief en respectvol gedrag, en benoem goed gedrag expliciet.
- Sta open voor eventuele begeleiding of training die school kan adviseren.

3. Adviezen voor ouders van meelopers of stille getuigen

- Leg uit dat meelopen, lachen of zwijgend toekijken het pesten versterkt.
- Bespreek dat het voor veel leerlingen moeilijk is om in te grijpen, en normaliseer dat gevoel.
- Help uw kind met haalbare strategieën: weggaan, steun bieden aan het gepeste, het bespreken met een volwassene.
- Praat over groepsdruk en hoe uw kind diens eigen grenzen kan bewaken.
- Benadruk dat melden geen 'klikken' is, maar bijdraagt aan veiligheid voor iedereen.
- Betrek de mentor wanneer u zorgen heeft of wanneer uw kind steun nodig heeft.

4. Algemene adviezen voor alle ouders

- Blijf in contact met uw kind over de sfeer in de klas en vriendschappen.
- Wees alert op signalen zoals terugtrekken, buikpijn, angst, spullen kwijt of niet naar school willen.
- Houd regelmatig contact met de mentor bij vragen of vermoedens van pesten.
- Geef zelf het goede voorbeeld in hoe u over anderen spreekt en conflicten oplost

iv. De escalatieladder bij pesten

De escalatieladder beschrijft de oplopende maatregelen die de school neemt om pestgedrag te stoppen, veiligheid te herstellen en duurzaam gedrag te verbeteren. De aanpak is *lichter waar mogelijk, zwaarder waar nodig*, conform de zorgplicht sociale veiligheid en het Protocol Schorsen & Verwijderen.

Elke stap wordt vastgelegd in het leerlingdossier.

Ouders van alle betrokken leerlingen worden in elke fase geïnformeerd.

Mentor(en), coördinator(en) en teamleider(s) van de betreffende leerlingen (pester, gepeste en meelopers) zijn allemaal betrokken

Wanneer er sprake is van pesten (herhaald, opzettelijk schadelijk gedrag, waarbij sprake is van ongelijke machtsverhoudingen) start de escalatieladder.

Stap 1 — Gesprekken met betrokken leerlingen door mentor, met afspraken (informele ordemaatregel)

Doel: direct stoppen van het pestgedrag; herstel van veiligheid.

Verantwoordelijk: Mentor

Acties

- Mentor voert gesprekken met pester, gepeste en meelopers.
- Heldere, concrete gedragsafspraken worden gemaakt.
- Indien passend: excuses of andere vorm van herstel.
- Vastlegging in Magister.
- Mentor informeert Anti-pestcoördinator en stemt een samenhangende aanpak af.

Stap 2 — Proefperiode 1 (2–6 weken monitoren)

Doel: controleren of gedragsafspraken worden nagekomen.

Verantwoordelijk: Mentor

Acties

- Mentor monitort gedrag 2–6 weken.
- Elk nieuw incident wordt vastgelegd in Magister
- Mentor checkt bij gepeste en ouders hoe het met de veiligheid gesteld is. Mentor informeert Anti-pestcoördinator
 - Indien pesten gestopt; mentor voert een eindgesprek met de betrokkenen

Stap 3 — Nieuwe gesprekken met ouders en leerlingen, eventueel maatregelen.

Doel: duidelijke formele waarschuwing en nieuwe verbeterafspraken.

Verantwoordelijk: Mentor, leerlingcoördinator, Anti-pestcoördinator.

Acties

- Gesprekken met pester(s), meelopers en hun ouders door mentor, leerlingcoördinator
- Schriftelijke waarschuwing door mentor aan ouders pester(s), ook opgeslagen in dossier.
- Nieuwe gedragsafspraken (mentor legt vast in Magister) + start Proefperiode 2 (2–6 weken).
- Inzet van begeleiding mogelijk (sociale vaardigheidstraining, coaching, agressiereductie).
- Anti-pestcoördinator bewaakt de samenhang en adviseert.

Stap 4 — Proefperiode 2 (2–6 weken monitoren)

Doel: vaststellen of structurele gedragsverandering optreedt.

Verantwoordelijk: Mentor, leerlingcoördinator, Anti-pestcoördinator.

Acties

- Gedurende 2–6 weken wordt opnieuw gemonitord.
- Incidenten worden geregistreerd.
- Mentor en leerlingcoördinator stemmen af met leerling(en), ouders en mentor.
- Mentor en leerlingcoördinator checken bij gepeste en ouders hoe het met de veiligheid gesteld is. Mentor informeert Anti-pestcoördinator
 - Indien pesten gestopt; mentor voert een eindgesprek met de betrokkenen
- ANTI-PESTCOÖRDINATOR sluit aan wanneer de veiligheid nog onvoldoende is.

Stap 5 — Interne maatregel: Uitsluiting van lessen (interne time-out)

Doel: Een interne ordemaatregel om de veiligheid te herstellen, rust te creëren en gedragsverandering te forceren.

Verantwoordelijk: Teamleider (advies), Locatiedirecteur (besluit), Mentor, Ondersteuningscoördinator (inzet ondersteuning), Anti-pestcoördinator.

Acties

- 1–2 dagen uitsluiting van lessen (leerling werkt onder toezicht).
- Ouders worden direct geïnformeerd door de teamleider, inclusief schriftelijke toelichting.
- Verplichte begeleiding of hulpverlening wordt ingezet, intern of extern.
- Vastlegging in dossier door mentor.
- Anti-pestcoördinator bewaakt aanpak en opvolging.

Stap 6 — Formele maatregel: Externe schorsing

Doel: waarborgen van veiligheid; duidelijk signaal dat pestgedrag onacceptabel is.

Verantwoordelijk: Locatiedirecteur (besluit), Rector (bij meerdaagse schorsing), Teamleider, Mentor, Anti-pestcoördinator.

Acties

- Formele schorsing (advies teamleider, besluit locatiedirecteur), gebaseerd op complete dossieropbouw.
- Ouders vooraf informeren; leerling gaat pas naar huis wanneer ouders bereikbaar zijn.
- Schriftelijke motivering naar ouders en in het leerlingdossier.
- Onderwijscontinuïteit wordt gegarandeerd (opdrachten, toetsen).
- Melding aan Inspectie wanneer schorsing >1 dag.
- Herstelgesprek na afloop: mentor, teamleider, directie.

Stap 7 — Schorsing met voornemen tot verwijdering & Verwijdering

Doel: veiligheid herstellen wanneer eerdere stappen geen effect hebben gehad, of wanneer gedrag zodanig ernstig is dat terugkeer niet verantwoord is.

Verantwoordelijk: Rector (eindverantwoordelijk), Locatiedirecteur, Teamleider, Mentor, Anti-pestcoördinator.

Acties

- Formeel voornemen tot verwijdering wordt uitgebracht door rector.
- Alle wettelijke stappen worden gevolgd:
 - Hoorrecht leerling/ouders
 - Schriftelijke motivering
 - Overleg met Inspectie (verplicht)
 - Leerling mag pas worden verwijderd als een andere school bereid is over te nemen
- Bezwaar- en beroepsprocedure wordt nageleefd.